

Tudi slovenski narod je med njimi, ki so največ trpeli, in v tem narodu je njegov učitelj naše pripadnosti, ki ima pravico do javnega zadoščenja, ker drugačnega povračila njegovim žrtvam ni! Neverjetno se zdi, toda resnično je, da je bil discipliniran učitelj zato, ker je govoril za skromno materialno odškodnino svojim neplačanim tovarišem, ki so skrbeli v dobi šolskih počitnic, da ni mladina podivjala! Kakor da mora samo učitelj živeti ob zraku in vodi, ki se dobita vendar še brezplačno — vsaj prvi! Tako nehumansko dejanje more imeti svoj začetek in konec samo v brezčutnem srcu, ki je zatonilo v izobilju posvetnega blaga in ki pije svoje slasti iz nesreče drugih! In ob zmagi javne morale mora priti poraz vsakemu, ki za ledeno brezobzirnostjo izvaja zgolj strogosti in nasilja, zanašajoč se na dejstvo, da so morali doslej poslanci — molčati, a prizadeti molče trpeti. In kdo ve, koliko je takih slučajev!

In prepričani smo, da bo v imenu vseh teh govornih prava beseda na pravem mestu. V imenu naroda in tistih slojev v njem, ki pelje iz njih življenjska sila po vseh žilah ljudskega bista in njegove kulture, bo govorjena, da dokaže svetu njegovo jakost in lepoto, da obrne pozornost na njegove sovražnike in tlačilce, da pomaga z zmago javne morale do zmage trdi pravici, ki jo je sicer mogoče zatirati, a ki je ni mogoče zatreti, ker je nepreklicna!

Na vrata avstrijskega parlamenta trka demokratski duh. Mladi naš vladar, kažoč na neizprosno logiko ustavnega življenja, jih je odprl, da se zbero reprezentanti ljudske volje in misli, sami prešinjeni demokratskega duha. Upamo, da se ne varamo, če slutimo, da ti ne bodo z brezplovnim delom trtili dragocenega časa in odmikali nujne rešitve najsplošnejših ljudskih potreb do neskončnosti. Kdor bo grešil proti tem vitalnim vprašanjem avstrijskih narodov, bodo z njim ti narodi sami obračunali. In kdor bi na škodo splošnosti iskal novih virov hrane svoji samopašnosti in samoljubnosti, bo podpisal sam obsodbo svoje politiške smrti. Zahteva vseh zahtev je sedaj uspešno parlamentarno delo po načelu enakopravnosti, morale in pravice!

Kdor hoče služiti narodu in se hoče vrednega izkazati v najresnejšem času njegovega zaupanja, ta se mora brezpogojno in absolutno vdati tej zahtevi, sicer pade nanj kletev razjarjene in izdane narodove duše! — Duh demokratizma, ki se je spel iz krvi, razvalin in grobov v veličastno alegorijo trpljenja in vstajenja, stopa v avstrijski parlament in se razlije iz njega po vsej domovini, napravi snago in red, kjer bi ju ne bilo, ter ustvari vsakemu in vsem temelje in pogoje bodočega lepšega

življenja — svobodnih državljanov v svobodni državi!

Z uveljavljenjem enakopravnosti ter z zmago morale in pravice pride plačilni dan tudi slovenskemu narodu in njegovemu učiteljstvu!

Šesto vojno posojilo v Avstriji.

Dolgotrajna vojna zahteva ogromna denarna sredstva. Ta sredstva mora država preskrbeti našim hrabrim armadam, da nam priborijo zmago in nas privedejo v blagodate trajnega miru. Da se zgodi to, je razpoložila vlada VI. vojno posojilo v podpisovanje. Najlepše in najpopolnejše uspehe bo dosegla država v tem pogledu, ako posnema avstrijsko prebivalstvo našo mogočno zaveznico Nemčijo, ki je ravnokar završila svoje VI. vojno posojilo s tako sijajnim uspehom, da vzbuja občudovanje vsega sveta. Naše junaške armade z neomajno silo varno čuvajo meje naše države, uspehi VI. vojnega posojila pa naj jasno izpričajo avstrijsko gospodarsko silo in podrejo vsako upanje številnega sovražnika na naš gospodarski propad.

Kakor so varna in trdno zajamčena prejšnja avstrijska vojna posojila, na tako trdni in varni podlagi je razpisano tudi VI. vojno posojilo. Posojilo je razpisano zopet na dva načina: I. na davka prosto 5½% amortizacijsko državno posojilo; II. na davka proste 5½% od 1. maja 1927 izplačljive državne zakladnice.

Obveznice davka prostega 5½% amortizacijskega državnega posojila se glase na ime imetnika in se obrestujejo od kosov po 100 K dalje v polletnih obrokih 1. aprila in 1. oktobra vsakega leta nazaj, obresti od kosov pa 50 K v celoletnih obrokih 1. aprila vsakega leta.

Davka proste 5½% državne zakladnice se glase na ime imetnika in so izdane v kosih po 1000 K naprej. Obresti se izplačujejo v polletnih rokih 1. maja in 1. novembra vsako leto nazaj.

Podpisovanje se prične dne 10. maja 1917 in se zaključuje dne 8. junija 1917 ob 12. uri opoldne.

Podpisovalna cena za davka prosto 5½% amortizacijsko državno posojilo je določena 92:50 K, za davka proste 5½% od 1. maja 1927 odplačljive 94 K za vsakih 100 K nominalne vrednosti.

Za dodeljene obveznice spadajoči iznos se mora vplačati pri podpisu do 200 K celi znesek takoj pri prijavi, pri dodelitvi nad 200 K je treba vplačati ob prijavi 10% nominalne vrednosti, dne 7. julija 1917 in 7. avgusta 1917 po 20%, 7. septembra 1917 25% in 8. oktobra 1917 ostanek. Do izgotovitve gotovih kosov se znamenovalcem na zahtevo izročijo interimni listi, ki se zamenjajo v definitivne kose brez vračunanja zamenjalne pristojbine na istih mestih, kjer so bili izdani interimni listi.

Za izvršitev podpisovanj pri c. kr. poštnohranilničnem uradu na Dunaju in od njega pooblaščenih nabiralnicah veljajo določila, ki jih posebej razglasi c. kr. poštnohranilnični urad.

Pri obeh načinih vojnega posojila se priznava vsakemu podpisovalcu povra-

čilo 50 h za 100 K, tako da se zniža podpisovalna cena amortizacijskega državnega posojila na 92 K in cena državnih zakladnic na 93 K 50 h za vsakih 100 K nominalne vrednosti. Pri amortizacijskem državnem posojilu uživajo podpisovalci poleg tega še posebno prednost, da jim pridejo v dobro 5½% kuponske obresti za en mesec v znesku 45 h za vsakih 100 K. Ta prednost pride odtod, da se podpisovalcu računajo delne obresti od 5½% še le od 1. maja, kuponske obresti pa teko že od 1. aprila 1917. Rentabiliteta 5½% državnega posojila je različna, če je izžrebano prej ali pozneje, v vseh slučajih pa jako ugodna. To nam pojasnuje te-le številke: v slučaju izžrebanja v prvem letu, t. j. 1923. pride na 7:29%, l. 1927. na 6:69%, l. 1932. na 6:39%, l. 1937. na 6:25%, l. 1942. na 6:17%, l. 1947. na 6:13%, l. 1952. na 6:09% in l. 1957. na 6:07%.

Rentabiliteta državnih zakladnic znaša 6:04%.

Cesar in VI. vojno posojilo.

Cesar Karel je poslal finančnemu ministru dr. pl. Spitzmüllerju tako-le brzojavko:

Vzel sem na znanje Vaše poročilo o pripravah za VI. vojno posojilo. Hvaležno se spominjam izrednih zaslug, ki so si jih imoviti sloji pridobili pri dosedanjih vojnih posojilih ter pričakujem, da bodeta avstrijski kapital in veliki krog hranilcev v sedanji za srečen konec vojne posebno važni dobi novič pokazala, da je naša finančna sila nezlomljiva in odločno neupogljiva. Jaz sam podpisem 12 milijonov VI. avstrijskega vojnega posojila.

Karel.

Cesar je podpisal tudi 12 milijonov ogrskega vojnega posojila, torej skupaj 24 milijonov K.

Zavezinim društvom.

Šesto avstrijsko vojno posojilo je predloženo v podpisovanje.

V šestih tednih te strašne borbe izdaja avstrijska vlada poziv, naj se dajo državi sredstva, ki jih potrebuje za to, da dovede svoje velike naloge do srečnega konca. Domovina je v nevarnosti! ta klic naj se glasi preko vseh avstrijskih pokrajin, čuje naj ta glas vse prebivalstvo širne Avstrije in hiti na pomoč s tem, da po svoji moči podpiše vsako šesto vojno posojilo. Ničče naj ne presliši tega glasu!

Učiteljstvo vestno vrši ves čas krvavega borjenja svoje dolžnosti v najtežavnejših razmerah: naši bratje posvečajo na bojiščih državi svojo kri in svoje življenje. Kdor pa je ostal doma, ima častno dolžnost, da do skrajne meje svojih silam zmožnosti in svojega imetja z vsemi milimi zagotovi sredstva za vojevanje. Pripravljenost vojske zahteva ogromne denarne žrtve. Ako naj naše čete porazijo številne sovražnike in nam priborijo blagodejni mir, je treba, da dajo državljanje denarna sredstva, ki jih neobhodno potrebujejo naše hrabre armade. — Da se to doseže, je razpisala vlada šesto vojno posojilo in na nas vseh sveta dol-

žnost je, da podpiše vsako po svoji moči vojno posojilo. Kakor pri prejšnjih posojilih, naj neumorno in vstrajno deluje v šoli in izven nje tudi sedaj učiteljstvo na to, da se v njegovem okolišu podpišejo kar največje vsote vojnega posojila: stopi naj k prijateljem in znancem, nagovarja kmetovalce, industrialce, kapitaliste, trgovce, upliva na denarne zavode in razne korporacije ter jim polaga na srce sveto dolžnost do svete domovine. Avstrija mora pokazati tudi to pot svojim sovražnikom, da je tudi gospodarsko nepremagljiva. Finančna moč države jamči podpisovalcem vojnega posojila za varnost njih glavnice in za jako ugodno obrestovanje.

Na delo tovariši, tovarišice! Prav posebno se pa obračamo do vseh Zavezinim društvom z nujnim pozivom, da store svojo patriotsko dolžnost in podpišejo vojno posojilo v višini, ki jo dopuščajo sredstva! Prepričani smo, da ne bo Zavezinega društva, ki bi ne storilo v obrambo domovine tega, kar mu velevala dolžnost.

Vodstvo Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva.

Vojna.

KRAŠKA FRONTA NEPREMAGLJIVA.

Polkovnik Egli dokazuje v listih, da je nemogoče, da bi mogli Italijani prebiti avstrijsko fronto in prodrati do Trsta. Kraška visoka planota, pravi, ki zapira pot do tja, je najtežje ozemlje, na katerem se je kedaj vršila kaka vojna. Kolikor pridejo Italijani naprej, toliko težavnejši je njihov položaj. Ni slučaj ampak grenke stiske so vzrok, da Italijani tam že pet mesecev niso napadli. Morda bi se posrečilo z ogromnimi žrtvami, da bi vzeli del srednjih pozicij, ali po tem, kar sem videl te dni, smatram za nemogoče, da bi mogli Italijani doseči prebitje na komenski visoki planoti. Južni del Krasa proti morju je izborno zaprt. Mogočna Grmada in sprednje višine še ojačujejo velikansko obrambo na Krasu. Italijani si morejo izbrati drugo pot, ako hočejo v tej vojni Trst doseči.

ZA NAŠE SEDEMNAJSTE.

V sredo, dne 9. maja na dan rojstnega dne Njenega Veličanstva, je bil otvorjen na bojišču na slovesni način za maršbaon 17. pešpolka »vojaški dom cesarjeviča Otona«. Ker se pa nahajajo pri tem maršbataljonu le naši rojaki s Kranjske, zato se obrača poveljstvo gori imenovanega bataljona na vse Ljubljance in prebivalstvo Kranjske, da naj z darili pomaga olepšati ta dom. Nujno pa rabi ta vojaški dom: knjige, pisemski papir, svinčnike, različne glasbene instrumente, pesmarice, gramofon, sliko cesarjeviča Otona, razglednice iz Kranjske, različne igre, miš, brisače, stroje za striženje las. Vsi darovi naj se takoj odpošljejo odboru za vojaške domove, deželni dvorec, Ljubljana, ki takoj odpošlje darove maršbaonu na bojišče. Prebivalstvo Kranjske se bo gotovo odzvalo temu pozivu.

acije, ki smo jih vsi občudovali. Vuškovič ni le izvrsten pevec, tudi kot igralcu mu ni zlepa najti para.

Ker g. Ziga Krauth kot pianist-solist ni nastopil, je absolviral ves vzpored Vuškovič sam, lahko rečem: zmagovito! Za moj okus je najlepše pel Ivan pl. Zajčev samospev »Noč je tiha« in Vjekoslava Ružiča »Slovačko pučko pjesmo«. Vuškovičev obsejni bariton je polnozvočen, blesteč; prijeten v nižini in višini. Pravi sijaj pa mu da šele neprisiljeno čustveno prednašanje, ki vre naravnost iz srca, pač dar blaženega umetnika. Pogodil je pa Vuškovič tudi nemško Löwejevo balado »Ura« in dramatiško zasnovano Rubinsteinovo »Asro«. Da je v operi doma, se samo ob sebi razume. Operna arija, brez miljeja, brez tega kar je prej in pozneje in brez dramatiškega prednašanja ter mimike napravlja na koncertnem odru čuden vtis, posebno če poslušalec besedila ne razume. Vuškoviča smo vseeno radi poslušali peti odlomke iz raznih oper, zato ker jih je pel dovršeno in smo pri tem na omenjeno nedoslednost hitro pozabili. Aplavz občinstva, ki je iz neznanega vzroka v precej počem številu prišlo poslušat prvovrstnega pevca je od točke do točke naraščal. Bil je iskren in prisrčen. Pri klavirju je sedel g. Krauth in je prav spretno, rutinirano spremljal solista.

H koncu naj okrcam grdo navado občinstva. Dasi je bil začetek koncerta naznanjen točno ob poldevetih zvečer, so že davno po poldeveti uri šele ljudje trumoma začeli prihajati v dvorano in zasedati svoje sedeže. Ne vem ali se to godi iz komoditete in malomarnosti, ali pa hočejo gospodje na svojo prisotnost, gotove dame pa s prepoznim dohajanjem pozornost obrniti na svoje nove toalete in moderno zveržene frizure. Vsa vrata naj se ob točnem začetku koncerta zapro, v prvi pavzi naj se pa šele »zaostale ptiče« spusti v dvorano! Boste videli, da bo pomagalo k točnosti!

Zorko Prelovec.

Poglavje o idealizmu.

Koncert v korist oslepelim vojakom se je vršil na Polzeli v Sav. dol. dne 15. mal. travna. Poleg pevskih točk sta nastopila z izbranim vzporedom mojstra, tovariš Anton Nerat, nadučitelj iz Zg. Ponikve, na goslih in gospa M. Kokotova iz Celja na klavirju. Lastne klavirske točke je proizvajala gospa Kokotova in čveteroročne z gospico hčerko Bl. — Mnogoštevilni obiskovalci iz Celja, Laškega trga, Spodnje in Zgornje Sav. doline, so imeli res umet-

niški užitek; gmotni uspeh koncerta pa je bil razmeram primerno nadvse sijajen, saj je prinesel čistega dobička, namenjenega oslepelim vojakom, okroglih 800 K.

Posebna zasluga za to prireditev gre tovarišu Ant. Neratu, polzelskima nadučitelju, ozir. učitelju, tovarišema Farčniku in Tušaku, gospe Tušakovi, ki je v blagi namen brezplačno posodila svoj klavir, gg. tovarnarjema inž. Kurki in dr. Wildiju, ki sta dala drage volje na razpolago delavce za prireditev odra, gg. Teck-u, Kaluschki in Riedl-u, ki so dvorano okusno okrasili in g. Čmaku za brezplačno dajatev desk za oder. — Obisk je bil vzlic najslabšemu vremenu dober in vočigled dobrodelnemu namenu se je razpečalo po koncertu še šopkov iz pomladanskih cvetic za 152 K, tri licitirane zemlje, dva rožiča in dve presti pa so dale 109 K; gotovo tudi znamenje želje po preteklih dneh....»

Takole je bilo kratko poročilo, ki smo je čitali po slovenskih listih. Poročilo navaja imena: Farčnik, Nerat, Kokot, Tušák. Mi, ki smo Polzeli bližji, vemo, da so to tovariši, tovarišice — ravno o teh pa se pravi zgoraj, da jim gre za prireditev, posebna zasluga.

Učiteljska prireditev — zato poročamo o njej v našem glasilu obširneje.

»Izbrani vzpored« je obsegal naslednje točke:

1. Liszt-Wagner: Prihod gostov na Wartburg. Na klavirju ga. M. Kokot. — 2. Dr. G. Ipavec: Naša zvezda. Mešan zbor. — 3. a) Imdfich s Kaanú: Berceuse. b) Viutemps: Balada in Poloneza. Gosli solo s spremljevanjem klavirja. — 4. V. Parma: Romanca iz Legijonarjev. Tenor solo z moškim zborom in spremljev. klavirja. — 5. A. Grünfeld: Ogrska fantazija. Na klavirju ga. M. Kokot. — 6. a) Fr. Drdta: Romanca. b) Sarasate: Faust. Gosli solo s spremljev. klavirja. — 7. Liszt-Verdi: Koncertna parafraza iz opere »Ernani«. Na klavirju ga. Kokot. — Dr. A. Schwab: Dobro jutro! Pevski valček za mešan zbor in klavir. — 9. Suppe: Jutro, poldan, večer na Dunaju. Klavir četveroročno ga. M. Kokot in gdč. B. Kokot.

O proizvajanju pa recimo tako: Nerat je mojster — mojster najtežnjega pp, čisto, mogočno je njegovo igranje v ff; z lahkoto obvlada vse težke pejsaže, ki jih je poln zlasti »Faust«. Gospa Kokotova pa je po Spodnjem Štajerskem s svojo igro tako znana pianistinja, da ni treba govoriti o njeni temperamentni igri. Taka je razlika med njeno in med igro časih celo znanih nastopnikov: pri gospej Kokotovi klavir poje, kar se tako redkokedaj čuje. Čveteroročno njeno igranje s svojo gospico hčerko pa je tako precizno, da nimaš niti občutka, da poslu-

ADMIRAL NJEGOVA IMENOVAN A MORNARIŠKEGA POVELJNIKA IN AČELNIKA MORNARIŠKE SEKCIJE VOJNEGA MINISTRSTVA.

Cesar je izdal na brodogovnega poveljnika admirala Njegova lastno ročno pismo, s katerim ga imenuje za mornariškega poveljnika in načelnika mornariškega oddelka vojnega ministrstva. Ostane pa še nadalje na svojem dosedanem mestu.

DIPLOMATIČNE ZVEZE MED LIBERIJO IN NEMČIJO PREKINJENE.

Generalni konzul ljudovlade Liberia v Berlinu je dobil obvestilo, da so diplomatske zveze med Liberijo in Nemčijo pretrgane.

Liberia je svobodna ljudovlada ob Zgornjegovinejskem zalivu zahodne afriške obali. Morsko obrežje, ki ga seče več manjših in večjih rek in so nekatere v spodnjem teku plovne z barkami do 120 km ni ugodno za plovstvo. Po jako rodovitnih in prav zdravih visokih planotah se potikajo sloni in pasejo antilope in bivolji. Liberia ima krasne palmovce gozde, tu rase ananas in kavovec do 12 m visoka drevesca. Podnebje je najbolj vroče na zemlji. Srednja temperatura je 27,5° C. Najbolj vroč mesec je januar; deževje nastopi dvakrat na leto, in sicer od maja do avgusta in od oktobra do konca novembra. Primorska tržišča so: Monrovia, Marshall, Edina, Buchanan. Trgovina je vsa v rokah belih. Izvažajo kavo v Nemčijo, olje na Angleško; poleg tega se izvažajo še kakao, indigo, bombaž, slonova kost, kavčuk itd. Liberia se je ustanovila leta 1822. V Washingtonu se je bilo leta 1816. ustanovilo društvo za naseljevanje oproščenih ameriških črnih sužnjev. Prvikrat je naselilo to društvo leta 1820. na otoku Sierra Leone 30 družin osvobodnih ameriških sužnjev, a poskus se ni posrečil, ker so nasprotovali naselbini Angleži. Posrečil pa se je bil drugi poskus leta 1822. ob rtiču Monte-Serrado. Tu je ustanovilo društvo kolonijo Liberijo in glavni kraj Monrovia imenovalo po prvem predsedniku. Kolonija je bila do leta 1848. odvisna od ameriškega društva. V tem letu se je pa odpovedalo svojim pravicam in Liberia je postala samostojna. Leta 1860. se ji je pridružila zamorska ljudovlada Maryland, ki je bila ustanovljena leta 1834. Beli prebivalci si smejo pridobiti posestev samo z dovoljenjem vlade, političnih pravic pa nimajo. Predsednik in 13 reprezentantov se voli na 2 leti, 8 senatorjev na 4 leta. Vlada je sestavljena iz 5 ministrov. Denar in mero imajo angleški, v veljavi je pa tudi ameriški dolar. Kdor je sposoben za orožje, je podvržen vojaški dolžnosti od 18. do 50. leta. Milica ima 5 polkov. **Vsaka vas, ki ima 300 prebivalcev, mora imeti šolo.** V deželi sta dve višji šoli za dečke in deklice. Oficielni jezik je angleški. Državne vere nimajo, razširjena pa je zelo ameriška episkopalna cerkev. Plovstvo je jako razvito. Prebivalcev ima nekaj čez 2 milijona.

UJETNIKI CENTRALNIH DRŽAV.

«Oesterreichisch-ungarische Kriegskorrespondenz» objavlja pregled o številu vojnih ujetnikov med vojsko s stanjem 1. februarja 1917. Ujetih je bilo v

Nemčiji: Francozov 367.124 (med njimi 6278 častnikov), Rusov 1.212.007 (9223 častnikov), Belgijcev 42.435 (658 častnikov), Angležev 33.129 (1104 častniki), Srbov 25.879 (nobenega častnika), Rumunov 10.157 (202 častnika.) V Avstriji: Rusov 852.853 (4755 častnikov), Srbov 97.072 (709 častnikov), Črnogorcev 5595 (31 častnikov), Italijanov 92.712 (2227 častnikov), Rumunov 38.327 (542 častnikov), Francozov 465 (12 častnikov), Angležev 31 (18 častnikov). V Bolgariji Angležev 628 (24 častnikov), Francozov 890 (21 častnikov), Italijanov 305 (7 častnikov), Rusov 5559 (120 častnikov), Rumunov 28.507 (789 častnikov), Srbov 31.679 (187 častnikov), Belgijca 2, Črnogorcev 12. V Turčiji Angležev 11.453 (560 častnikov), Francozov 128 (9 častnikov), Rusov 10.280 (132 častnikov), Rumunov 2.042 (3 častniki). Ujetih je bilo torej 1. februarja 1917 v osrednjeevropskih državah: V Nemčiji 1.690.731 (17.474 častnikov), v Avstriji 1.092.055 (8.294 častnikov), v Bolgariji 67.582 (1148 častnikov), v Turčiji 23.903 (704 častniki). Vseh vojnih ujetnikov je torej bilo 2.874.271; na posamezne narodnosti odpade na Ruse 2.080.699 (14.230 častnikov), na Francoze 368.607 (6329 častnikov), na Angleže 45.241 (1706 častnikov), na Italijane 98.017 (2234 častnikov), na Belgijce 42.437 (658 častnikov), na Rumune 79.033 (1536 častnikov), na Srbe 154.630 (896 častnikov), na Črnogorce 5607 (31 častnikov).

NEMCI IZKLJUČENI IZ KOLONIJE HONKONG.

Trgovska zbornica v Honkongu je sklenila, da izključi Nemce iz kolonije vsaj za deset let potem, ko se sklene mir. Pozneje se bodo smeli naseliti le pod strogimi predpisi.

RAZMERJE UJETIH ČASTNIKOV Z UJETIM MOŠTVOVOM.

Na vsakega v osrednje evropskih državah ujetega častnika odpade po en častnik na 145 Rusov, na 57 Francozov, na 26 Angležev, na 42 Italijanov, na 62 Belgijcev, na 50 Rumunov, na 169 Srbov in na 180 Črnogorcev.

IZGUBA NEMČIJE NA LADJAH.

Nemški kontreadmiral M. Foss je priobčil članek, v katerem pojasnjuje, kako je Nemčija rasla in bogatela od leta 1870. naprej in kako je to vzbujalo zavist in sovražstvo Angležev. Angleži se čutijo za gospodstvo poklicane in ne trpe nobenega rivala. Gospodje sveta hočejo biti Angleži in zaničujejo vse druge narode. Nemeč jim ni nič več kakor culukafer, a ko so čutili, da je le kaj več in jako mogočen tekmovalce, se je vse njih sovražstvo koncentriralo na Nemece. Od 4. avgusta 1914. je Nemeč na Angleškem in v vseh nemških kolonijah brezpraven in ker obsega angleška oblast petino vsega sveta sploh, so bili Nemci povsod prisiljeni, likvidirati svoje kupčije. Te strašne razmere se še postrujejo, ker zna Angleška čedalje nove države zvabiti na svojo stran. V Ameriki živi mogočna nemška manjšina, a pritisk angleškega plemena je tako silen, da se ta manjšina

še ganiti ne upa. Tekom kratkega časa je bilo uničenih mnogo milijard nemškega imetja in nemška trgovska zastava je izginila z morja. V angleških, francoskih, ruskih, italijanskih, portugalskih, ameriških, grških in brazilskih pristanih mučeče se nemške trgovske ladje so bile vse zaplenjene. V avgustu 1914. je šlo nemško trgovsko brodogovje 5.459.296 ton. Izmed teh ladij je bilo vjetih na morju 74 ladij s 187.000 tonami, zaplenjenih v angleških pristanih 182 ladij s 456.000 tonami, zaplenjenih v francoskih in ruskih pristanih 94 ladij s 43.000 tonami, zaplenjenih v italijanskih pristanih 39 ladij s 172.000 tonami, zaplenjenih v portugalskih pristanih 75 ladij z 227.000 tonami, zaplenjenih v ameriških pristanih 88 ladij s 630.000 tonami, zaplenjenih v brazilskih pristanih 46 ladij z 236.000 tonami, v grških pristanih 9 ladij z 18.500 tonami, v japonskih 12 ladij s 24.500 tonami, v kitajskih 11 ladij z 22.000 tonami. Skupaj torej 630 ladij z 2.116.000 tonami. Če se računa, da je veljala zgradba vsake teh ladij po 400 mark za tono, znaša torej izguba le pri trgovskih ladjah 846.400.000 mark.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIZ« IN DRUGE VOJNO- POMOŽNE SVRHE.

Ljudska šola v Št. Jerneju na Dolenjskem, 125,50 K; ljudska šola v Boštanju, 103,39 K; Vincencij Berce, nadučitelj v Št. Janžu na Dolenjskem, 10 K; Keki Mandova, meščanska učiteljica na Reki, 10 K; Božo Račič, učitelj v Toplicah pri Zagorju, 10 K; dr. Tomaž Romih, ravnatelj meščanske šole v Krškem, 10 K; čisti donesek koncerta v korist oslepelih vojakom na Polzeli v Savinski dolini pod vodstvom tovariša Antona Nereta, nadučitelja v Zg. Ponikvi, 800 K; nadučiteljica soproga Fran Luznarjeva na Primorskem pri Kranju, 10 K; zbirka šolske mladine na Vrđeli v mesecu aprilu, 30 K; Mara Valenčak, 2,60 K, Amalija Orehek, 2,60 K in Fani Novak, 2,60 K, vse tri učiteljice pri Sv. Juriju v Slov. goricah; zbirka zasebnega učnega zavoda J. Christofa v Ljubljani, 36,28 K; skupaj 1152,97 K.

Danes izkazanih 1.152,97 K
V zadnji številki izkazanih 270.820,78 K
Skupaj 271.973,75 K

V. VOJNO POSOJILO.

Pri nabirališčih na slovenskih ljudskih šolah na Štajerskem se je podpisalo V. vojnega posojila: šolski okraj Brežice, 117.700 K; šolski okraj Celje okolica, 49.950 K; šolski okraj Cmurek, 31.200 K; šolski okraj Gornjigrad, 10.600 K; šolski okraj Gornja Radgona poleg v 7. št. »Učit. Tov.« izkazanih 41.500 K še 7.300 K; šolski okraj Konjice, 72.600 K; šolski okraj Kozje, 89.900 K; šolski okraj Laško, 169.400 K; šolski okraj Maribor okolica, 1.289.650 K; šolski okraj Ormož poleg v 7. št. »Učit. Tov.« izkazanih 74.000 K še 17.300 K; razen tega je bila v 7. šte. »Učit. Tov.« po neljubi pomoti izpuščena vsota 900 K, ki se je podpisala po posredovanju učiteljstva in šolskega vodstva v Runecu; šolski okraj Sevnica, 18.800 K; šolski okraj Slov. Bistrica, 339.500 K; šolski okraj Št. Lenart, 394.250 K; šolski

okraj Šmarje, 21.700 K; šolski okraj Vransko, 114.700 K; skupaj 2.745.450 K. Danes izkazanih 2.745.450 K
V zadnji številki izkazanih 7.446.257 K
Skupaj 10.191.707 K

SREDNJE SOLE.

Fran Omerza, prof. v Št. Vidu nad Ljubljano, 12 K; profesorski zbor na c. kr. višji realki v Ljubljani, 78,31 K; profesor dr. Fran Pernè v Ljubljani, 10 K; učiteljski zbor c. kr. učiteljskega v Ljubljani, 14,14 K; dr. Josip Marinko, c. kr. profesor v p. v Mavčičah pri Kranju, 1000 K; profesorski zbor višje realke v Ljubljani, 76,70 K; skupaj 1191,15 K.

Doslej izkazanih 46.901,07 K
Danes izkazanih 1.191,15 K
Skupaj 48.092,22 K

DENARNI USPEH SLOVENSKEGA UČITELJSTVA V DOBI VOJNE DO DANES.

Glasom izkazov v »Učit. Tovarišu«:
Za »Rdeči križ« itd. K 271.973,75
III. vojno posojilo 278.848,69
IV. vojno posojilo 2.761.038.—
V. vojno posojilo 10.191.707.—
Srednje šole 48.092,22
Končna vsota K 13.551.659,66

Cesar mladini in učiteljstvu.

Dne 1. maja letos je cesar prisostoval in z velikim zanimanjem gledal otroške igre, vojaške in telovadne vaje na igriščih odločenih za dunajsko šolsko mladino. Vse, kar je videl in čul ob tej priliki je Nj. Veličanstvu toliko ugajalo, da je izdal drugi dan na naučnega ministra dr. barona Hussareka sledeče lastnoročno pismo:

Ljubi dr. baron Hussarek!

V božji svobodni naravi sem videl večeraj 2400 deklic, mladeničev in dečkov, otrok mojega glavnega in prestolnega dunajskega mesta, pri otroških igrah, vojaških in telovadnih vajah. Slišal sem iz mladih grl izborno vezbano petje. Z zadovoljstvom opažam, kako sedaj tudi šola spoznava potrebo, posvečati živo pozornost telesnemu razvoju mladine. Zahvaljujem se Vam, ljubi baron Hussarek, in vsem onim, ki umno pospešujejo to jako važno panogo mladinske oskrbe, zahvaljujem se zlasti preizkušenim učnim močem, ki vodijo, čeprav je njihovo učno delovanje ob sedanjih razmerah bistveno otežkočeno, njim zaupane učence pod milo nebo, skrbijo za telesno vezbanje, vzbujajo ljubezen do narave in postrujejo čustva naraščajca. Pričakujem da se bo nadaljevalo z vnemo in smotreno na pričetni poti. Vsakdo, kdor sodeluje, si pridobi najlepšo zaslugo, ker plemenituje najdragocenejši zaklad države, našo ljubo mladino. — Bađen, 1. maja 1917. Karel I. r. Hussarek I. r.

Lepe besede je izpregovoril naš cesar v tem lastnoročnem pismu. Povdarjal je, kako dragocen zaklad izročajo starši šoli, da ga izobrazuje in vzgaja. Izrekel je popolno priznanje učiteljstvu, ki vestno vrši tudi sedaj v teh težkih razmerah svojo nalogo in se trudi, da nadomešča

šas dva igralca. — To so bile sijajne koncertne točke. Pevski zbor pod Neratovim vodstvom so tvorili izvečine domači in okoliški tovariši in tovarišice; da se učiteljstvo ob takih prilikah izkaže, je znano. V celotnem trdim o koncertu, da bi se proizvajal lahko tudi kje drugje kot na Polzeli, in povsod bi rekli, da »so imeli res umetniški užitek«. — Kar je povedati o koncertu in o vsej prireditvi ostalega, pove že poročilo samo, edinole Nerata v maski lumpacija-vagabunda in njegov šaljivi kuplet o aprovizaciji bi omenili: kuplet in prednašanje je vredno svoje aktualnosti.

S tem smo povedali vse. Pravzaprav naš namen itak ni bil »pisati oceno« koncertu in prireditvi, pisal sem le, da povem nekaj drugega.

V današnjih dneh se pritiska od vseh strani na šolo, da se v njej in po njej pobira za itd. Radevolje opravlja učiteljstvo ta posel in številke, ki jih priobčuje »Učit. Tov.« že skoro tri leta, kažejo, s kakšnim uspehom. Ali vse to dobrotorno vojno delo je nekako službeno dolžnostno, že nekako uradno, ker se vrši po naročilu oblasti. Njegova idealna stran sicer zato ni manjša in zgodovina o sedanji vojni bo morala zapisati učiteljstvo med, najpožrtvovalnejše delavce. Prireditve na Polzeli pa kaže še več: samovoljno, iz golega idealizma se žrtvuje

učiteljstvo, daruje svoj skopo odmerjeni prosti čas, si nareja v sedanjih razmerah občutne stroške in prireja koncerte v korist siromakom, ki jih je udarila vojna.

Zaradi tega lepega idealizma sem zapisal poročilo o polzelski prireditvi, ki ni edina iz učiteljskih vrst; zaradi poglavja, ki spada pod znani naslov »Das Lied vom iravem Mann«.

Ženi k dvajsetletnici.

Dne šestnajstega v cvetočem maju cerkev križanska zvezala naju v zakon pred petino je stoletja. Deževalo je, brez godbe, petja svatovščina je potekla nama; z njo je tam pri teti tvoja mama v bližnji ulici prijetno naju pogostila. Noč je prišla, mesto v temo zagrnila in skrivnostno venkaj je vabila Vstala sva in se od družbe zbrane poslovila, potlej iz Ljubljane vlak odnesel naju v novo bivališče na Gorenjsko je, kjer skupno si ognjišče sva priredila za dni bodoče. Popisati tu mi ni mogoče let, ki skupaj sva jih preživela. Dobro sva se vedno razumela, slova in ljubezen naju sta vodili in ljudem hudobnim še zavist budili. — Bog družino nama dal število,

z njo pa tudi je takó obilno nama vsakoršnih težav naložil ter napósled še z vojsko pomnožil, da kdo drugi bi jim morda že podlegel in v obupu po rešilnih sredstvih segel! Utrdila so se nama pleča, toda vojna njih bremena večja, tebi tam v domovju pri družini, meni pri vojakih tu v daljini. Srce sluti mi in bridko čuti, kako zdaj življenja boj te kruti stiska, muči z vedno hujšo silo, ko otroci vzdihajo ti milo, tožni vstajajo od pičle sklede, stezajo po kruhu róke blede Jaz pa moram tu med tujci samovati, nič ne morem tebi, draga, pomagati, oh, to me tako boli in peče! K Bogu molim, naj te On podpira, čuva tebe, deca vsakoršne nesreče in nas skoraj združi v blagru mira! Čas polagoma mi dalje teče Grom topov utihne za gorami, in nebó spet zjasni se nad nami: tákrat tvoje sveto materinsko delo naj plačilo bi zasluženo prejelo! S temi najsrčnejšimi željami ti čestitam žalostno — veselo in ti kličem iz srcá globine: Bog ohrani v krogu te družine!

Gradeč, meseca maja 1917.

Fr. Rojec.

Takoj v začetku, ko je zadonel naš mladinski list Zvonček tja čez slovenske pokrajine, je stopil gosp. Fran Rojec v vrsto njegovih sodružnikov in mu je še danes eden najmarljivejših sodelavcev. Veliko je številu lepih pesmic, zanimivih povesti in za otroški oder primernih igrice, ki jih je napisal gosp. Rojec za Zvonček. Mnogo slik, rebusov, ugank v podobah za vse letnike Zvončka je narisal, ki razveseljujejo in bistrijo naši mladini um. Tudi sedaj, ko nosi vojaški suknjo, odkar je izbruhnila svetovna vojna, ne pozabi na Zvonček. Iz Bosne, Srbije, Gradca in od drugod mu pošilja zanimivo gradivo. Sploh se gosp. Rojec jako zanima za učiteljsko gibanje in ve ceniti njegovo delo v šoli in izven nje. Dne 16. t. m. je praznoval gosp. Rojec 20 letnico svoje poroke, on v rezervni vojaški bolnici v Gradcu, gospa njegova z družino pa v Ljubljani. Ob tej priliki se spominja v lepih pesmicah svoje dobre ženske in skrbne matere svojih otrok in ji čestita žalostno-veselo.

Marljivemu sodružniku našega mladinskega lista Zvonček čestitamo tudi mi! (Ured.)

